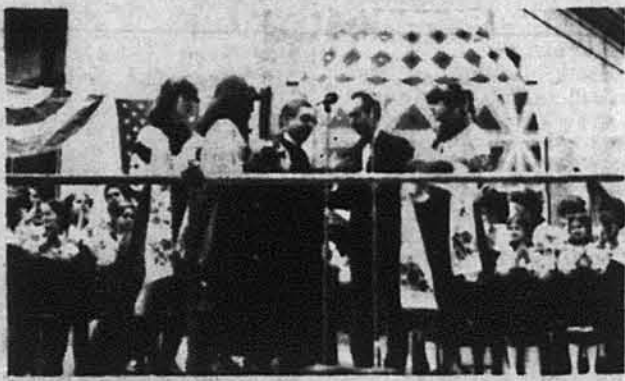

МОРОЗ ВІДВІДАВ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ У НЬО ЙОРКУ

Під час Українського Фестивалю у Нью-Йорку, дітвату вручають Валентини Морозові квіти. Біля В. Мороза (зліва) о. д-р Ігмен Володимир Гавліч, ЧСВВ, парох української католицької церкви св. Юра.

(Світлина Роман Юзена)

Нью-Йорк, Н. Й. (Г. С.). — Спонзорований українською католицькою церквою св. Юра, у трьох днях — 18-го, 19-го і 20-го травня ц. р. тут при 7-й вул. Схід та поміж Другою і Третьою евангеліями, відбувся мальовничий Український Фестиваль, на якому тисячі відвідувачів оглянули різні мистецькі експонати, поспібували шашта у різних грах і виграшах та взяли участь у багатій співчій і танцювальній програмі.

Кульмінаційною точкою цього фестивалю було прибуття недавно звільненого з ув'язнення у СРСР Валентина Мороза, який після Служби Божої в церкві св. Юра приєднався до сотень фестивалерних гостей. Отець д-р Ігмен Володимир Гавліч, ЧСВВ, представив українського історика В. Мороза, який роками

був у ув'язненні, сказав, що не знає, як звертатися до свого земляка, якого по цілому світі прославляють як героя. Валентин Мороз відповів: "Привітайте мене одним словом — українцем". Відтак він ще розповів, що його дружина Раїса та його син, якого він вирішив вивести на студію до Академії св. Юра, невдовзі прибудуть до Америки. Після його слова до нього підійшли три молоді дівчата, піднісши йому китицю квітів, і він розпрощавшись відійшов, щоб ще цього дня відвідати деякі українські установи.

У п'ятницю, 18-го травня офіційно Український Фестиваль відкрив протоігумен Патрік Пашак, ЧСВВ. Цього ж дня учасники фестивалю молодша і старша група танцювального ансамблю "Верховини" під

(Закінчення на стор. 4)

У Нью-Йорку відкриється виставка кераміки

Нью-Йорк, Н. Й. — У суботу, 2-го червня ц. р., тут в Українському Музеї відкриється виставка кераміки з Гуцульщини п. з. "Українська народна Кераміка Гуцульщини". Виставка триватиме до 30-го вересня ц. р., і на ній виставлять численні керамічні вироби кінця XIX і початку XX століття з власних колекцій Музею. На екрані буде безперервний показ діапозитивів — фотографій української народної кераміки.

Протягом сторіч кераміку виробляли в багатьох місцевостях України, де були родовища глини і коаліну, проте окремі школи мистецтва кераміки і техніки виробництва розвивались незалежно. На Гуцульщині народна кераміка відома з XVIII століття з міста Коломиї, в кінці якого зокрема поширилось ганчарство у ближніх гуцульських селах: найвідоміші були села Косів і Пістинь. Звідти походили такі видатні майстри народної кераміки, як: Баранюк, Бахметюк, Кошак, Зінчук і Цвіль. Їхні чудові вироби не раз потрапляли на виставки, за ними шукали колекціонери.

Деякі зі згаданих високомистецьких керамічних виробів можна побачити на виставці "Українська Народна Кераміка з Гуцульщини" в Українському Музеї в Нью-Йорку від 2-го червня до 30-го вересня 1979 року. Адреса Музею: 203 Друга есеніа, Нью-Йорк, між 12 і 13-ю вулицями. Телефон: (212) 228-0110. Музей відкритий: середи, суботи і неділі від 1-5-ої год. дня п'ятниці від 3-7-ої год. вечора. Вхідна плата: студенти — 1 долар і пенсіонери — 50 центів. Про докладніші інформації, можна звертатись до Вікторії Нагорної, телефон (212) 228-0110.

Концерт Української Музики в пам'ять проф. М. Байлової

Нью-Йорк, Н. Й. (Ольга Муссаковська). — У суботу 2-го червня ц. р., о год. 2-й по полудні, тут у репрезентативній Карнегі Речитал Голл відбудеться Концерт Української Музики в пам'ять президента УМІ св. п. проф. Меланії Байлової. Виконавцями будуть визначні учні, які виконають твори виключно українських композиторів. У концерті візьме також учасність ансамбль "Промінь".

Подібний концерт відбувся 8-го квітня ц. р. в новій залі УНДому в Ірвінгтоні. В ньому брали участь не тільки визначні, але і кращі учні Відділів УМІ Нью-Йорку, Ньюарку, Ірвінгтоні, Філадельфії і Вашингтоні. Різ-

номанітна програма складена з сучасних і давніх українських композиторів привабляла численну публіку.

На концерті був святочний настрій, бо це ж учні своєю грою шанувували пам'ять невідомого педагога, довголітнього президента УМІ св. п. Меланії Байлової, яка все своє життя працювала над пропагуванням української професійної музики серед чужинців.

САЛТ II ПОШКОДИТЬ АМЕРИЦІ — ТВЕРДИТЬ КОЛИШНІЙ ДИРЕКТОР АГЕНЦІЇ ДЛЯ СПРАВ КОНТРОЛІ ЗБРОЇ І РОЗЗБРОЄННЯ

Вашингтон. — Фредрик Ікел, колишній директор Агенції для справ контролю зброї і роззброєння за президенту Річарда Ніксона і Джералда Форда, який брав участь у переговорах з Москвою відносно першого договору про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ I), що його підписали в 1972-му році, виступаючи минулої середи, 23-го травня, на полуденку організації Коаліція за мир через силу, заявив, що якщо Америка підписує новий договір, тобто САЛТ II, то дуже послабить свою оборонну спроможність, як теж послабить своє становище під час будь-яких майбутніх переговорів із Москвою щодо обмеження зброї.

Ф. Ікел сказав, що уряд президента Джімімі Картера не потрібні погодився обмежити засаг своїх "крилатих ракет" ("круз міселе"), як теж пішов на concessі Москві і у самий текст договору не включив постанови щодо советського бомбовика "Бекфасер" і советських ракет "СС-20". Таким чином оборонна спромож-

ність ЗСА і цілого вільного світу вже буде послаблена, а в додаток, якщо в майбутньому дійшло б до переговорів щодо САЛТ III, то Советський Союз говорив би з позиції сили, а ЗСА були б "тільки другою з черги військовою потугою". З уваги на те, Фредрик Ікел закликав президента Картера не підписувати САЛТ II, а якщо він його підпише, то щоб Сенат узяв такі зміни в договір, які забезпечили б Америці належну військову силу.

Того самого дня на пресовій конференції виступив Пол Варнік, який був директором цієї ж Агенції для справ контролю зброї і роззброєння на початку президенту Джімімі Картера. Варнік, протилежно до Ікела, твердив, що ЗСА такі повинні підписати і ратифікувати САЛТ II, бо цей договір сповільнить перебіг в ділянці зброєння, як також зменшить небезпеку атомової війни. Він заявив, що без САЛТ II Советський Союз зможе здобути перевагу над Америкою на відтинку нуклеарної зброї.

Советські літаки турбували американські кораблі на Арабському морі

Вашингтон. — Департамент морської флотії ЗСА подав до відома, що минулого тижня два советські літаки трикратно турбували американські кораблі, які перебувають на Арабському морі ще від безрезіц. р. в наслідок конфлікту поміж Південними і Північними Еменіями.

Ще 15-го травня два советські літаки типу ІЛ-38 наблизились до американського літаконосця "Мідвей" на віддалі 200 футів. Вони повернули годину пізніше і знову наблизились до цього корабля на дуже близьку віддалі. Коли це повторилося ще в п'ятницю, 18-го травня, тоді Департамент морської флотії ЗСА викликав советського аташе флотії і висловив формальний протест, пок-

ликаючися на договір з 1972 року поміж ЗСА і СРСР. Якраз цього тижня відбуваються переговори в справі додержання цього договору.

Як інформують речники уряду ЗСА, советські літаки типу ІЛ-38 — це розвідувальні літаки, які перебувають на базі у Південному Емені. Вони раніше намагались турбувати американський літаконосець "Констелейшен", однак американські літаки їх перестріли в повітрі і не допустили на близьку віддалі.

Як відомо, на Арабському морі перебував також кілька советських кораблів, включно з літаконосцем "Менськ". Ця флотія советських кораблів перебувала біля 400 миль від американської.

Вироблено програму побуту Папи в Польщі

Варшава. — Польський епископат опублікував програму побуту Папи Івана Павла II в Польщі, яку вироблено на засіданнях мішаної церковно-державної комісії. Із програми виходить, що візита Папи в Польщу буде мати виключно релігійний характер. Основною метою поїздки є взяти участь у відзначенні 900-річчя мученицької смерті св. Станіслава, єпископа Кракова.

Польський уряд, однак, мав враження, що святкування, хоча пов'язані з 900-річчям смерті св. Станіслава, матимуть характер свого рода конфронтації поміж державою і Церквою. Але відмовитись від такої візити не було можливо.

Все ж таки Папа не буде мати нагоди відвідати Шлеськ. Іван Павло II дуже любить мати контакт з масою. Але як інформують з Варшави, влада не погодилася на його поїздку на Шлеськ, бо боїться, що не зможе "забезпечити йому повну безпеку". Він зможе, однак, звернутися до вул. докопів під час прощі до Ченстохови.

Папа приїде до Варшави 2-го червня і буде гостем кардинала Вишинського, примаса Польщі. Він відвідає Герекі і опісля відвідає Службу Божу на площі

Побіди. Наступного дня поїде до Гнезна, 5-го червня відслужить Богослужбю на Ясній Горі і очолить пленарну конференцію польського епископату. Дня 6 червня, після зустрічі з клером у Ченстохові, він відвідає Кракова. Наступного дня він відвідає Кальварію, біля Кракова. Святочна Служба Божа в наміренні св. Станіслава буде відслужена 10 червня в Кракові, після чого Папа Іван Павло II відіде до Риму.

ОУПС ВШАНОВУЄ 10-РІЧЧЯ СВ. П. ІВЧЕНКО-КОВАЛЕНКО

Бавид Брук, Н. Дж. — Головна Управа Об'єднання Українських Православних Сестричтв повідомляє, що для вшанування 10-річчя смерті св. п. Людмили Івченко-Коваленко, основоположниці та першої голови ОУПС, у неділю, 3-го червня ц. р., тут відбудеться Панахида на могилі Покійної та поминальна трапеза, під час якої присутні згадуватимуть її у своїх спогадах, як не забути провідницю Сестричтв, письменниці, журналістки та церковно-громадської діячки.

Карля Карстенса обрано на президента Західної Німеччини

Бонн, Західна Німеччина. — Карль Карстенс, спікер Християнсько-демократичної партії в нижчій палаті парламенту і колишній член нацистської партії, був обраний на президента Федеративної Республіки Німеччини. Голосування в обидвох палатах західнонімецького парламенту відбулося в середу, 23-го травня ц. р. Карстенс одержав 528, а його опонент із Соціал-демократичної партії пані Аннемарі Ренгер 431 голосів на усіх 1,036 парламентарістів.

Новообраний 64-річний президент Карстенс у короткому слові, яке він вголосив після вибору, наголосував потребу єдності німецького народу і підкреслював, що він робитиме все, що буде в його силах, щоб довести до цього духовного і політичного об'єднання. Карстенс хоче бути репрезентантом усіх прошарків німецького народу. Покищо невідомо чи цей задум він зможе реалізувати, бо велика частина мисців не прийняла позитивного його кандидатури, а в Бонні, Мюнхені, Гамбурзі, Бремені й інших більших містах Західної Німеччини відбувались навіть великі протестаційні демонстрації, метою яких було не допустити до вибору Карстенса на президента країни. Деякі демонстранти передягалися в нацистські одяжки, щоб підкреслити приналежність кандидата до нацистської партії в часі Другої світової війни і його участь в русі гітлерівської молоді. Приналежність Карстенса до нацистської групи не була широко відомою, аж поки він не дав своєї згоди бути кандидатом Християнсько-демократичної партії. Після його згоди преса почала публікувати його біографічні дані стверджуючи, що у попередніх даних про Карстенса ніколи не згадувалось про його зв'язки з гітлерівцями. При тому викрито, що й дотеперішній

Карль Карстенс

президент ФРН Вальтер Шель також був членом нацистської партії.

Вибір президента ФРН, який відбувся у 30-річницю створення Федеративної Республіки, викликав широкую дискусію в пресі, яка поставила відкрито питання чи Західну Німеччину сьогодні може репрезентувати людина з таким минулим і теперішніми скрайніми-консервативними поглядами, як Карстенс, окресливши канцлер західнонімецького уряду Гельмут Шмідт. Знову ж ці сторони християнських демократів почували перебільшеним голоси похвал на адресу новообраного президента. Голова цієї партії Гельмут Коль назвав Карстенса "великою політичною фігурою".

Правда, президент в системі керівництва Західної Німеччини є тільки репрезентативною особою, яка не має ексекютивної влади, але він повинен бути відосібленим усіх громадян країни.

Карстенс студіював право на Ейльському університеті в Нью-Гейвені і цей період у своєму житті він уявляє дуже важливим, бо він дав йому змогу піти в політичне життя, замість залишитися на ціле життя адвокатом в Бремені.

Східнонімецький уряд знову веде кампанію проти інтелектуалістів

Берлін. — Пресові агентства інформують, що східнонімецький комуністичний уряд розпочав нову хвилю переслідувань дисидентів-інтелектуалістів, яка виявляється у формі шикан, викидання з помешкань, звільнення з праці, накладання грошових кар тощо. Наприклад, режим покарвав одного з найвідоміших східнонімецьких письменників Штефана Гейма грошовою гривною в сумі 4,500 доларів за те, що він дав свою згоду на публікацію своєї книжки за кордоном без узгодження із східнонімецькою владою. Газета "Носс Дойчланд", орган німецької Комуністичної партії, щоб закрити справжню ціль покарання письменника, пише, що його покарав місцевий суд за переховування закордонної валюти. Крім того від нього вимагали зізнання, що книжка, мовляв, появилась без його згоди. Гейм запропонував проти такої поведінки влади і заявив, що й далі буде боротися за свободу слова. Гейм є життєвого походження. Перед Першою світовою війною він вемігрував до Едзонах Стетів Америки, щоб уникнути нацистських кар тівнів і в ЗСА опублікував декілька своїх повістей, між ними "Хрестоносці".

У Чехо-Словаччині були випадки в нуклеарній станції

Нью-Йорк. — Ще в січні 1976 року в лютому 1977 року в одній із нуклеарній електростанцій Чехо-Словаччини були два випадки, які влада і преса цієї країни цілковито промовчали. Натомість точний опис цих випадків поміщено у самвидавних матеріалах дисидентського руху, відомого під назвою "Хартія 77".

На це звернув увагу д-р Гордон Скіллінг, професор політичних наук Торонтонського університету, в листі до редакції щоденника "Нью-Йорк Таймс" з понеділка, 21-го травня. Відкликаючися на статтю агентства Юнайтед Пресс Інтернешнел, що ця газета помістила 26-го квітня ц. р., проф. Скіллінг звертає увагу, що в статті згадується про випадки, не поданою джерела інформації. А тим джерелом інформації, — стверджує проф. Скіллінг, — є документ ч. 22 групи "Хартія 77".

Згідно з документом, випадки мали місце у станції біля села Ясловске Богуміє в околицях міста Пестани у

західній Словаччині. У першому випадку згинуло два робітники станції, а після другого випадку влада станції закрила. Відомо, що в околицях радіостанції радіоактивність була відносно сильна, хоча офіційно про це не повідомлено. Члени "Хартія 77", стверджує проф. Скіллінг, домагались повної перевірки цієї справи, але влада і преса цілковито промовчали ці випадки. Він здогадується, що власне з уваги на це, чехо-словацька преса дуже скупо інформувала про подібний випадок в електростанції на Тримилевому острові в Пенсильванії. Радіо і телебачення не подали ніяких інформацій про цей випадок, а також словацькі газети про це цілковито промовчали.

У закінченні листа проф. Скіллінг висловлює думку, що західні пресові агентства, радіо і телебачення повинні частіше користуватися інформаціями таких груп як "Хартія 77", навіть якщо вони приходять на Захід з деяким спізнанням.

ОБРАНО НОВИЙ УРЯД ОБ'ЄДНАННЯ СЕНЬОРИВ УНС, ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК Д-Р ІВАН ФЛІС З'ЯСУВАВ СПРАВУ БУДОВИ ДОМУ ДЛЯ СТАРШИХ

Союзівка, Кергонксон. — На П'ятому З'їзді Об'єднання сеньорів Українського Народного Союзу, який, як відомо, від понеділка, 21-го травня відбувається на культурно-відпочинковій оселі Союзівки, обрано в середу, 23-го травня нову управу Об'єднання до якої увійшли: Микола Абрамчук — голова, пані Маріон Бурбела — заступник голови, д-р Галина Московська-Гірняк — секретар, пані Марія Герус — касир, адв. Володимир Сеняк, Оме-діан Смішквич, проф. Іван Куровицький — члени управи; до Контрольної комісії були обрані: д-р Володимир Савчак, д-р Ірина Крамарчук, проф. Ярослав Салук, проф. Роман Чучкевич; до Товариського суду входять: д-р Роман Погорещкий, пані Ольга Дядилюк. Обрано також Резолюційну комісію, яка працюватиме також після з'їзду і оформитиме усі резолюції та постанови. До цієї комісії увійшли: д-р Ярослав Палах, д-р Володимир Савчак, пані Неоніла Кравців, пані Наталія Хоманчук і п. Микола Абрамчук.

П'ятий З'їзд, вислухавши інформації про звільнення Валентина Мороза, недавно прибулого з СРСР політичного в'язня і члена руху спротиву в Україні, вислав телеграми з подяками за допомогу у звільненні до президента ЗСА Джімімі Картера, голови Крайової Ради Безпекі Збігнева Бжезінського, державного секретаря Сайруса Венса і Крайового Пресового Клубу у Вашингтоні за поширення промови В. Мороза. Тексти телеграм будуть повністю поміщені в "Українському Тижневику" в рубриці сеньорів, яку приготувить пані Маріон Бурбела.

В середу, 23-го травня ц. р., зібраних промовляв головний предсідник УНС д-р Іван Фліс і крім загального привітання та побажання успіхів, представив справу побудови Дому для сеньорів. Він заявив, що в УНС є закорінна традиція статутове зобов'язання опіки старшими союзівцями. Головний Уряд УНС заставляє над трьома можливими проектами: 1. побудови дому за фонди федерального уряду з повними консеквенціями, які включають втрату стовідсоткової української управи; 2. побудови окремих домів на зразок українських баптистів в стейті Коннектикат, де за 13,000 доларів подержує купу дім, вживає його до смерті, а по відході обох партнерів, дім переходить на власність іншої пари за заплаченою; 3. побудовою 70-100 мешкань власними фондами УНС, які тепер вьокорвані в Українському Будівлю. Це може статися тільки тоді, коли УНС одержить банкову позичку і звільнить 7,5 мільйона союзного капіталу. Такі позички з державною запорукою і маловідсотковою ставкою, роз'яснює він, до певної міри спротиву в Україні, вислав телеграми з подяками за допомогу у звільненні до президента ЗСА Джімімі Картера, голови Крайової Ради Безпекі Збігнева Бжезінського, державного секретаря Сайруса Венса і Крайового Пресового Клубу у Вашингтоні за поширення промови В. Мороза. Тексти телеграм будуть повністю поміщені в "Українському Тижневику" в рубриці сеньорів.

З'їзд сеньорів УНС продовжуватиметься до кінця цього тижня і внісе цілий ряд постанов і резолюцій, які, в першу чергу, мають на увазі покращити стан старших союзівців.

В. Мороз і губ. Б. Бирн прибудуть на український фестиваль в Нью-Джерсі

Ньюарк, Н. Дж. — Не зважаючи на переважання відвідин українських громад, Валентин Мороз прибуде на П'ятий Український Фестиваль, який відбудеться в суботу, 2-го червня, в Гарден Стейт Арте Центрі (визд ч. 116 з Гарден Стейт Парквею). Його привітає губернатор стейту Брендан Бирн, який поведомив фестивалерний комітет, що прибуде на цю імпрезу.

Як уже інформовано, фестиваль починається в 11-й год перед полуднем мистецькими виставками на розлогіх площах Арте Центру та виступами молодіжних ансамблів і показом ноші. В цій частині програми виступлять танцювальні групи "Чайка" з Міддлвіллі, Н. Дж., "Метелики" з Пассейку, Н. Дж., ансамбль при осередку СУМ-А в Йонкерсі, Н. Й., "Молоді Верховини" з Нью-Йорку та оркестра "Ізмарагд" з Пассейку. Конференція вестиме Нестор Голіньський.

Мистецька програма на сцені амфітеатру запланована на 5-ту год. по полудні і в ній візьмуть участь: басбаритон Андрій Добрянський, який є керівником цієї програми, тенор Роман Осадчук, меццо-сопрано Христина Липицька, сопрано Лариса Магун-Гурин, піаніст Тома Гриньків, популярна співачка Меланія, хор "Думка" з Нью-Йорку, танцювальний ансамбль "Черемш" з Едмонтону та оркестра "Гемпо". Конференція вестиме Ярослав Семчишин з Вінніпегу. Цілий фестиваль присвячений "Рокові Української Дитини".

Хоча В. Мороз ще цього дня буде в Делройті, Міч., де його вітатиме українська громада, він старатиметься прибути до Ньюарку, а звідти до Арте Центру. Комітет також інформус, що ще залишилось деяке число квитків і в цій справі слід телефонувати до п. Михайла Іванівна на числа (201) 374-6334 або (201) 352-8257 (вечірніх годинах).

В Нью-Йорку відбудеться ХУІІ з'їзд Товариства Вояків УПА

Нью-Йорк, Н. Й. — У суботу, 2-го червня ц. р., у величній залі Дому ОУВФ при 136 2-га есеніа, відбудеться ХУІІ з'їзд Товариства колишніх Вояків Української Повстанської Армії ім. ген. хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки. У програмі з'їзду передбачено звітання керівників організації, вибір нової управи і погодження інших справ Товариства. Програмовою доповіддю на з'їзді виступить д-р Богдан Крук.

Вечором в годині 7:30 відбудеться вечірка-зустріч з діловою і мистецькою програмою. Головна Управа Товариства запрошує до участі у з'їзді усіх друзів — колишніх вояків УПА, а також українське громадянство до участі у вечірці. Зголошуватися на Вечірку треба негайно на число (212) 428-0161. У Вечірці візьме участь Валентин Мороз.

СВОБОДА SVOBODA

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ У СКЛАДІ (позачасно): Любов Колеснік, Володимир Левенко, Зенон Снілик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії).

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

I. Світ

КИТАЙСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО УКРАЇНУ

Пекінський тижневик в англійській мові „Бейджінг Рев'ю" у своїм виданні з 17 з 27-го квітня ц. р. видрукував цілком статтю присвячену поневоленню України росіянами.

Статті, поміщені в цьому тижневику, який появляється у кількох мовах, все відбивають китайську політику. У них часто виступає проти москвинської політики поневолення та брехні. Тому вказана стаття, зміст якої тут подаємо, має особливе значення для нас. Не передаємо змісту деяких пропагандистських рядків, а спробуємо передати її головні думки та живіші цитати з писань Леніна й офіційних публікацій Москви, які часто протилежні до минулого трактування цілої проблеми.

„В цьому році сповнилося 325 років, коли царська Росія анексувала Україну й офіційне святкування було переведене в Київ, столицю республіки. Советські вищі лідери надіслали привітання, а „Комуніст" відмістив ювілейну статтю з цієї нагоди".

У привітаннях є відкритий виворот, коли пишеться, що включення України в Росію „було виявом взаємного бажання для об'єднання". „Комуніст" говорить, що „як історія українського народу була його бажанням бути тісно зв'язаним з Росією". Що ж історія говорить в дійсності?

Офіційний китайський журнал відповідає: „в середині 17 століття там була боротьба проти польської зверхності за національну незалежність невідомої України (кріпаків). Лідерство однак попало у руки козацьких аристократів, які хотіли укріпити своє положення більшим поневоленням селянства й шукали собі підтримки у шведському королі, Туреччині та Кримському ханаті, турецьких васалів і царської Росії, а також польських союзників. В 1654 році лідери України були обмануті російським (рашен) царем і підписали Переяславський договір, приймаючи царську руку над Україною". Цар швидко використав цей договір, щоб анексувати Україну... Це є те, що воз'єднання, що Советський Союз тепер святкує.

Переяславський договір був проти інтересів українського народу й цей наріз почав опозицію проти цього договору так швидко, як тільки про це дізнався. Через кілька літ Україна вирішила викинути російську протекцію, а московські царі хотіли продовжити анексію. Московський цар почав війну, яка тягнулася вісім літ і лівий берег ріки Дніпра опинився під російською окупацією.

(Закінчення на стор. 3)

Панас Феденко

ВИБОРИ В ДВОХ ДЕМОКРАТИЧНИХ КРАЇНАХ

Майже одночасно громадяни Великобританії та Австрії вибирали послів до парламентів своїх країн. В Англії перемогу в виборах здобула Консервативна партія, на чолі з Маргаретою Тачер; в Австрії Соціалістична партія, під проводом Бруна Крайського, атрете має абсолютну більшість у парламенті республіки.

У виборах до парламенту кандидати суперницьких партій представляли громадянам свої програми в найліпшому світлі і в чорних барвах малювали небезпеки, що грожуть країні від перемоги партії-конкурентки. Ця пропаганда в виборчих кампаніях належить до „політичного арсеналу" у диктаторських державах, як і в демократичних. Тільки в країнах тоталітарних партія „вождя" не боїться вживати в пропаганді „грубої брехні" (dicke Lüge, казав Адольф Гітлер), бо противники диктатури не мають преси, щоб несправді заперечити. В країнах демократичних фальшиву пропаганду легко розкрити і клевета, очорнювання компромісу, знеславлювання авторів такої пропаганди. Тому в демократіях дискусія між суперниками в виборах мусить шукати ділових аргументів, щоб показати виборцям свою програму в ліпшому світлі ніж програма противної сторони.

Мабуть агітація кандидатів Консервативної партії у Великобританії мала більший вплив на виборців ніж пропаганда Лейбористської партії, що досі мала владу. В останніх роках суспільство переживало в Еднаному Королівстві всі невгоди: безробіття, упадок ціни грошей (інфляція), страйки. Доходило до того, що вулиці міст були переповнені сміттям і всякого роду відпадом і це могло викликати небезпечну епідемію. Уряд мусів давати мільйонові субсидії національним підприємствам, щоб через страйки припинили продукцію і не могли платити робітникам.

Уряд Лейбористської партії був у великій мірі залежним від професійних спілків, бо члени професійних спілків творять частину цієї партії. Міністри Лейбористської партії — соціалістичної старалися „укоскати" провідників професійних спілків, щоб діяти згідно з планами уряду для оздоровлення народного господарства країни. Але це не мало успіху.

На перешкоді стоїть роздільність професійного руху в Англії: є там до 200 спілків, котрі часто конкурують між собою і дбають про інтереси своїх членів. Немає в англійських професійних спілках

позитивних членів ходити на зібрання спілки, тому залуки в деяких спілках заходять „активна меншість", люди комуністичного або анархічного напрямку. Вони влаштовують „дикі страйки", чим паралізують народне господарство. Тому в Великобританії стояло питання: — Хто керує державою? Уряд, чи професійні спілки?

Яким способом чи дасть собі раду уряд Маргарети Тачер з різними проблемами країни, — ніхто не може вгадати. Як це стало звичаєм в сучасних демократіях цивілізованих, прем'єр Калаген, що програв на виборах до парламенту, побажав успіхів Маргареті Тачер, голові нового консервативного уряду.

Інша ситуація склалася в малій Австрії. Від 1972 року в Відні діє соціалістичний уряд під проводом Бруна Крайського. Цей уряд змінив довести безробіття в Австрії до мінімального числа. На межі з Чехословаччиною та Угорщиною, де панує система „державного рабства" (це слова відомого марксиста Каутського з 1925 року), в Австрії демократичний устрій забезпечує політичну вільність і добробут громадян: страйки в Австрії, як і в Швейцарії, „не в моді".

Після Першої світової війни, коли розпалася Австро-Угорщина, громадяни „обкраденої" республіки Австрії не вірили в життєздатність своєї малої країни: вони надіялися, що злука з німецькою імперією (Deutsches Reich) допоможе Австрії загоїти рани Першої світової війни. Гітлер створив німецьку соборну державу в березні 1938 року, і австрійці вітали фюрера в своїй країні. (Закінчення на стор. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

СПОКІЙНА СТАРІСТЬ

З нагоди 75-го ювілею УНСОУ

Коли хтось собі міркує, що мій сусід з Бібречкого повіту, пан Татух, ходить до Парку і там байдикує збав, тобто нічого не робить, то він, той хтось, тяжко в цьому місці помиляється. Мій сусід має там зайняття до біди, а не раз гірше атомиться ніж тоді, коли робив нічну шхту. Ви лише порухайте, скільки то країн там треба стиснути й сказати „гелю", скільки діточок по голові погладити, скільки собачок погладити, щоб лапки не підлави, або скільки разів кинуту гримію оком за кудлатими красунями, що то снують тоді поперод очі і викручуються аж чоловікові дурне лізе на голову...

А скільки треба набалачитися з краями, одні селечанами, чи з новими скитальцями! Ну, нагадаю б лише, для прикладу, своє село: де стояла якась верба, а де груша, в котрій хаті сходились дітвора прости кужіль або лущити кукуруду, а за чим діку хлопці побігли на веселі і чи варто було за таке ледащо голови собі розбивати?.. А як важко приходилося, бувало, напередодні, а як гірко в кошові! І обов'язково треба спитати коли припадали празники по сусідських селах: де на св. Іллі, де на Першій Матці, а де на Покрові? Про всі ці давновідомості, а такі важливі справи можна б списати таку книгу, як біблія, або спомины сусіда, Івана Мартинюка, про його рідне село Пеніа...

... І ще згадуються, ніби це було тільки вчора, перший в Америці „джаз", і перший „бос", і перша „пейда", і перший страйк, розуміється: боси вислали від фабрики своїх горілів, озброєних в залізні рури, а юнія кинула в білі своїх забіяків... Май-май! Кровава війна, ніби з тих білих скитальців і Бродяги.

Або згадаєш прогібіцію і „спікзи" на Першій есеню, як то наші краєви знали самотонку, а дітям давали пробувати — чи можна і скільки має градусів... Та й ще згадуються ті всі пікніки, що й організували містер Сурмач з небіжчиком Задоречком, або той гуцул, Василь Авраменко: як вдарив у забаву, то затепляв напередодні аж до Білого Дому! А долинеш на крилах спомины до 49-го року, коли дітвора стали пхатися до цих „компіе", а тут дивись: потемніло, зечоріло і треба їти в стебло... — Ну, то бай-бай, cyside! Запра докінчемо те, що ні не встигли розповісти.

І к е р

ІЗ ПРИВІТАЛЬНИХ ЛИСТІВ ДО ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

П'ятидесятичті буде з усіма Вами та з цілим нашим многотрадальним українським народом!

Ярослав
† Єпископ Епархії
св. Отця Николая

Блискавкою облетіла світ радісна вістка про Ваше звільнення з російської каторги. Вашим звільненням радіє кожна людина доброї волі, а українська людина зокрема.

Лемківська громада у вільному світі нещодавно відзначила 30-ліття великої руїни на Лемківщині та інших землях Закароння — насильного і масового виселення українців у 1947 році на польські західні землі, звідки й досі не дозволено їм повернутися на рідні відвідини землі. Неправедність, яку нам вчинили, свіжа у нашій пам'яті, а наша справа повинна бути близькою кожній чесній українській людині.

В імені власнім і в імені найбільшої західної вітки українського народу, організованої у Світовій Федерації Лемків, дозволяю переслати Вам наші щирі привітання та побажання доброго здоров'я, багатого сил та енергії до дальшої наполегливої праці для добра українського народу і української справи.

Із глибокою та щирою до Вас пошаною

Слава Україні!

За Світову Федерацію
Лемків:

Проф. д-р Іван Гвозда

голова

Мгр Микола Дуляк

секретар

Пам'яті поляглих

Американський нарід кожного року, в останній понеділок травня, вшановує в День Пам'яті всіх тих, які на американській землі, чи на чужих територіях віддали своє життя за збереження незалежності Єднаних Штатів Америки і в обороні ідеалів волі та справедливості в цілому світі, ідеалів національної самостійності та індивідуальної свободи, тобто тих ідеалів, на яких базовані Декларація Незалежності та Конституція ЗСА.

У той день до відзначення пам'яті поляглих присидуються теж і американські громадяни українського роду, які вшановують українців і українок, які змагалися під американськими прапорами в рядах збройних сил ЗСА, які також вшановують усіх синів і дочок українського роду, які боролися і полягли в різних українських військових формаціях за волю і незалежність України. Вони ж змагалися за ті самі ідеали свободи й національної незалежності, за які боролися американські воїни, яких вшановують тут у Єднаних Штатах Америки в День Пам'яті.

У цей понеділок, 28-го травня, згадуючи поляглих за ідеали індивідуальної свободи і справедливості, національної незалежності і суверенності, треба пам'ятати, що саме ті ідеали тепер знаходяться під страшною загрозою з боку найбільшої колоніальної імперії — Советського Союзу. Москва не тільки старастя в самому СССР довести до повної русифікації всіх поневоплених нею народів шляхом „злиття народів" у нібито „єдиний радянський народ", — а в дійсності в єдиний російський нарід, — але також прикладає всіх зусиль, щоб поширити свої впливи на всі обшири світу.

Ми, українці на поселеннях, мусимо робити все можливе, щоб допомогти нашим братам і сестрам на Рідних Землях боротися проти цієї народолюбивої політики Кремлю, як теж мусимо прикласти всіх зусиль, щоб навіть більше ніж досі інформувати світ про шієноцидні плани Москви і перестерегти країни Заходу, що якщо вже тепер не будуть пороблені відповідні заходи, то їх може чекати така доля, яка стрінула народи Східної Європи, які опинилися під жорстоким диктаторським пануванням комуністично-московських верховодів.

На кінець травня припадають також річниці трагічної смерті двох визначних борців за волю і незалежність України — Симона Петлюри, Головного Отамана Військ Української Народної Республіки та голови Директорії УНР, який очолював визвольну боротьбу українського народу в 1918-1920-их роках, та полковника Євгена Коновальця, командира Корпусу Січових Стрільців, провідника Української Військової Організації (УВО) та Організації Українських Націоналістів (ОУН). Їхні подвиги запевнили, що українці, згадуючи кожного року в День Пам'яті всіх героїв-борців, які полягли за ідеали свободи, справедливості і національної незалежності, схиляють свої голови також перед світлим тінням цих двох велетнів Українського Духа. Вони та мільйони інших загинули, щоб український нарід жив і щоб знову постала вільна, незалежна і соборна Україна.

О. ОЛЕСЬ

Я БАЧУ ВАС, СВЯТІ МОГИЛИ...

Я бачу вас, святі могили,
Без написів, імен, хрестів,
Лиш квіти у степах вас окрили
Під тихий, тихий плач дощів.

Хто в них? Чий тіла гарячі?
Хто лицарів назве борців?
Хто втрапи нації оплаче,
Коли поховано стівців?

Благословенні будьте нині,
І присно, і во вік віків!
Світмій, як зорі Україні.

Ганна Чернін

ЧОТИРИ СТОЛИЦІ

(8)

Після перекуски нас помчали вниз, тією стежкою, де, за часів Кошобинського, тільки осли бродили. Скинули білі крамишні з різними брязкальцями, й ми почали торгуватися, бо такий тут звичай. Наша директорка навчила нас збивати пів шини, хоч це не завжди вдавалося. Часом продавці ображались й починали стругати пальця, а це знак зневаги й насмішки. Тоді вже краще забиратися із крамишів.

Побродивши по острові, ми почали збиратися у дорогу. Директор рахував нас, як курчат, три рази перераховував і двох не дорохувався. Одного чоловіка й однієї дами; обидва, наскільки нам відомо, неодружені. Пахне романом. Почали добровільно зголошуватися на розшуку, десь довго пропадали, то інші бігли їх шукати. Нарешті, відшукали продавця, нас ще раз порухали, і шофер натиснув на педаль, щоб наздогнати втрачений час. В автобусі весело, і більшість жартів навколо „романтичної пари".

— Ви, напевно, хотіли лишитися на Капрі, але ж не можна, бо через вас наш розклад поламався б!
— Джанні, що це ти п'єш?
— Польське шампанське!
— В Італії? Що ж то за шампанське?
— Шипучка з алкальєцером!

Знову їдемо через Сорренто, другий після Капрі приманок для туристів. Автомобільний рух неймовірний, куди більший, ніж у Чикаго під час повороту з праці. Але панує „дуже добре зорганізований безпорядок", за словами нашого гйда. Всі тиснуться, як можуть і іншим дають жити. Наш гід пояснює:

— Італійські шофери не мають гальм, ні мозку, але мають ноги й часно спинають авто.

Приїжджаємо брудні вулиці з морем квітів — хтось же їх купує! Читаючи написи, вивчаю мову. Хтось для чогось виставив на дорозі горшки. Авта повз них їдуть, черкають так, що аж горшки дзеленчать, але нічого не розбито. Артисти! Чим крутіша дорога, тим більш знаєшся, тим швидше мене наш водій. Ми вже втомилася боятися, в когось це знайшлася пляшка вина, пішла з рук у руки, й хвилювання припинилося.

Помпеї

Помпеї нам ніби з неба впали. Ніяким маршрутом вони не передбачені. Але директор тури ввесь час мусить бути насторожі, завдяки в повній бойовій готовості. Не завжди можна дістати автобус чи квітка на паролітати чи хоч би й місце в ресторані, отож, вони крутять, як „циган рещетом". Тому, коли ми, ледве живі, повернулися з Капрі до готелю, на дощці об'яв було написано:

„Від'їзд до Бріндізі о восьмій годині ранку".
От тобій я! Ми мали від'їжджати аж о п'ятій по полудні! Ми ж іще не все оглянули в Римі, а головне — ми мали саме в цей день відвідати українську церкву в Римі й УКУ. Отже нам не шастить з українською справою! Ну, і що вдієш? Як той воєк, мусиш іти з армією й ані на крок не відстати в поході!

Пішли же ввечері, бо автобус витряс нас наголодно. А щоб не шукати біди, пішли до ресторану коло нашого готелю. Хтось із наших там й і хвалив. Три кельнери на подобу Валентини підскачили до нас і мало не на руках понесли до столика. З нами було ще одне подружжя з нашої групи. Подали меню — виглядає добре. Замовляли рибу, зацінену в 1,500 лір.

— І салату — запитав кельнер.
Давай і салату.
Булочку? Квасолку?

— Гарзд, і вина, і мінеральної води.
Трохи почекавши, ми отримали нашу їжу. Порші маленькі, рибка, схожа на оселедця, але смачна. З'їли й попросили рахунок, щоб не засиджуватися. Рахунок вийшов по 18 доларів на кожну пару. В наших сусідів брови поповзли вгору. Можна було просто заплатити й піти, але ми пошавилися: як так, коли риба зацінена в приблизно 2

долляри, разом вийшло так багато, та ще й ми зовсім не наїлися!

Кельнер, видно, сподівався такої реакції й був до неї підготований. Він навівав не вдавав, що не розуміє англійської мови. Справа в тім, що 1,500 лір було за 100 грамів, а з головою, хвостом, плаванням й нутрошаром рибка важила 700 грамів. Подруге, все останнє рахувалося додатково, мабуть кожна квасолина окремо. Так що ми заплатили й вийшли, а італієць нам усміх, „застругав пальця".

Зранку спакувалися. Речі ще хотіли лишатися й ховалися в найтемніші кутки. Валізи дулися й не хотіли замикатися. Але ми перемогли сон і валізний спротив, вивирнули їх за двері й пішли спідати.

Наша директорка, чарівна Марея, вибачилася за зміни в маршруті, але зате, якщо ми хочемо, вона нас може повести на двохгодинну екскурсію в Помпеї. Якщо ми хочемо! Таж це чудово! Ми шкодували, що час нам на таку розіш не дозволив, і втішали себе тим, що, мовляв, як повернемося до Чикаго, то хоч подивимось на виставку „Помпеї" в нашій Інституті Мистецтва. А тут якраз є нагода побачити Помпеї справжні, а не „піщитковані".

Знову їдемо на автобусі, що сьогодні неждува, харчить і кашляє... Їдемо міжгір'ям, повз Кастел Гондольфо й Монте-Касіно, де відбувалися колись бої такі, як під Сталінградом. Наша провідниця на цю екскурсію, Марія Асунта, пояснює мало й неохоче, бо вона фліртує з водієм. Может, то й автобус заховорів... А наш водій, бідолаха, через ці любові згубив перепуту через митний міст і мав би заплатити 10 доларів із своїх кишені! Проте, наша мандрівка зробила „жест": зняла кашкет зі свого чоловіка й пішла з ним по автобусі, назбирала грошей, і вистачило нашому водієві на перепуту, що й Марію Асунту буде на що запросити на вечерю. Марія Асунта в подяку почала пояснювати, що наша „гайвей" йде тепер „он де тап оф де гіль".

Помпеї... Гарно було, замове місто, щось із 20 тисяч населення, 25 миль від Неаполі, під самим Везувієм. Люди знали, що то — вулкан, але вже сотні літ він був бездіяльний. На його схилах паслися кози й ридив виноград. У 62 році Помпеї були зруйновані землетрусом, але за якийсь десяток літ життєрадісне місто

відбудувалося й знову розцвіло. Але в серпні 79 року несподівано вибух старий Везувій, з такою силою, що гарячий попіл і газ забили й задушили більшість населення. Місто було засипане на 30 стіп, і ніхто його не чіпав аж до ХVIII сторіччя, коли почалися розкопки й грабів скарбів. І ось ми заходимо в мертве місто, що й сьогодні не цілком відкопане. Типові римські вулиці, перехрестя, площі, храми, крамниці. Олов'яний водопровід, що ще й сьогодні працює.

В будинку лежать скорчені, в конвульсіях люди, котрих застала зненацька смерть. Це, звичайно, не справжні тіла чи мумії, вони давно вже стігли. Але людські й тваринні форми відбилися на застиглій вулканічній масі, пізніше археологи наповнили ті відбитки пластиком й отримали досконалі маски й скульптури, посвідки передсмертних мук.

Вулиці добре впорядковані. Доми одно- й двоповерхові, з центральним двором-атріумом, де, власне, й провадили люде весь свій вільний час. Кожна мав свою окрему спальню, без прикрас, аби переспати. Чоловіки й жінки спали окремо, бо сон — не для любови, це приватна справа кожної душі. А для любови була спеціальна кімната — „еротикум", оздоблений „еротичними" фресками. Еротиком звичайно замкнений, але для екскурсії його відімкнули й показали нам ту картину пояснюючи, що то — не порнографія, а просто ознака насолоди. Найвісше нашого гйда: ми ще хіба таке бачили в Америці! Також як насолоду життя! Що кому...

Прекрасна „помпейська червона фарба", секрет якої не відкритий, не може бути відтворена. Шкода, що часом вона блідіє... В дворі б'ють фонтани. Як дощ іде, його збирають на запас у резервуари.

Окремо влаштовані купелі — люблячи помпейці чистоту, для них купання було ритуалом, і на це не шкодували часу.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Пам'яті С. Макаренка — мистця портретиста

Визначний майстер портретного і церковного мистецтва Сергій Макаренко вчепивши довігою недогдою пополював цей світ 6-го травня 1979 р.

Мистець народився 10-го січня 1904 року на Ченівщині в родині лікаря. Освіту здобув в Київському Художньому Інституті під керівництвом визначних українських мистців: Федора Кричевського, Лева Крамаренка, фахівця малярської техніки, Андрія Тарана, фахівця мозаїчного мистецтва і інших. У цьому інституті Сергій Макаренко виділяється своїми мистецтвими здібностями. На запрошення проф. Тарана (який був головою ОСМУ — Об'єднання Сучасних Мистців України) Сергій Макаренко стає членом цього об'єднання в 1928 році.

Після закінчення Художнього Інституту в 1930 році мистець переїжджає до Харкова. Тут він стає керівником художньої майстерні і очолює кафедру мистецтвознавства при Харківському Педагогічному Інституті. Рівночасно працює як ілюстратор і оформлювач книжок.

У 1943 році бл. п. Сергій Макаренко разом із родиною Надією Сомко емігрує на Захід. Перша зупинка була в Югославії, де мистець працює над низкою замовлень портретного і церковного мистецтва. В 1944-1949 роках мистець перебував в Італії, де знайомиться з найкращими творцями сучасного мистецтва і історичними пам'ятниками (Рим, Флоренція, Болонья, Валенція, Генуя і інші). Надоліше поселився у Сан-Ремо, італійській Рів'єрі. Тут бл. п. Макаренко інтенсивно працює у напрямку портретного мистецтва. Виконує портрет дружини голови міста Сан-Ремо — А. Джезмонді (це є дочка відомого мистця А. Свідомського) та портрет Чорногорського короля Миколи, на замовлення сина короля, який у той час перебував у Сан-Ремо.

У 1947 році бл. п. С. Макаренко з родиною дружиною Надією та синами Миколою (який народився в Сан-Ремо 1946 року), переїжджає до Риму, де зв'язується з італійськими мистцями. На спільній італійській виставці в Римі 1947 року за два портрети — Чорногорський Король Микола і портрет А. Джезмонді — великого розміру картину — Розп'яття отримує відзначення і високу оцінку, а відтак премію — стипендію на рік творчої праці. Премію видав Орден, який опікується в ділянці науки, літератури і мистецтва.

У 1949 році С. Макаренко з родиною переїхав до Аргентини, де проживав до 1960 року. В Аргентині мистець швидко дістає признание як одного з найкращих портретистів. Виконує низку замовлень на портрети аргентинської шляхти. Його численні портрети знаходяться у приватних мистецьких збірках і мистецьких галереях Аргентини. Тут він вступає до мистецьких

аргентинських асоціацій в Буенос-Айресі, нав'язуючи тісні зв'язки з аргентинськими мистцями.

У 1960 році мистець з родиною переїжджає до З'єднаних Штатів Америки до Нью-Йорку. Тут він плідно працює над створенням галерії високоавторитетних портретів українських історичних постатей і видатних українських діячів — В. Липинського, О. Архимова, С. Стоцького, М. Шахевича, Т. Шевченка та інших. Він творить для Українського Інституту Америки портрет президента Д. Кеннеді. Портрети пензля Сергія Макаренка знаходяться майже в усіх визначних українських установах Америки. Мистець також бере участь в спільних виставках і влаштовує ряд особистих виставок разом з дружиною Н. Сомко в Нью-Йорку, Бостоні, Клівленді, Філадельфії, Торонто, Лос-Анджелесі. Також бере участь в конкурсі проєктів пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні разом з дружиною. За свій проєкт він отримує відзнаку і грошову винагороду.

Разом із портретним мистецтвом, мистець працює у галузі церковного мистецтва. Тут він здобув собі високу оцінку і славу будуючи іконостаси і оформлення церков: у Нью-Йорку на Брум вулиці, в Брукліні, в Бостоні, на Лонг Айленді в Нью-Йорку, в Трентоні та Клівленді. Іконостас в церкві св. Володимира в Клівленді, так званий „Золотий Іконостас“ — це останній монументальний твір мистця. Його безперечно можна назвати одним із кращих церковних творів серед українських церков Америки і Канади, де гармонійно поєднана синтез архітектури, різби і малярства.

Уся рибка іконостасу виконана за рисунками мистця в натуральному розмірі. Багатство різьби зі стилізованою українською флорою, як ікони писані яскравими чистими фарбами за власною композицією, надають цьому твору високомистецької якості. Цей іконостас привертає увагу не тільки українців, а і чужинців, викликаючи захоплення і подив. Про нього багато писала американська клівлендська преса, висловлюючи як про один із чудових українських мистецьких творів.

Як людина бл. п. Сергій Макаренко належав до скромних, чутливих, надзвичайно чесних людей. Він не завидував іншим мистцям. Зокрема в Аргентині він завжди радо допомагав мистцям своїм знанням, як і матеріально. Він також допомагав вдовам мистців в оформленні і влаштуванні померлих виставок.

Із віснів в Україні, які дійшли до нас, ім'я Сергія Макаренка і його дружини Надії Сомко, добре відоме там, і користується повагою і шаную серед мистців — українських патріотів Києва і Львова.

Дарія Чайковська

А України знову не було

(О. С.) 11-12-го травня п. р. у невеличкому данському містечку Бріндбі відбувся чемпіонат Європи з гімнастики. В змаганнях брали участь 21 європейських країн і їх заступали 58 найкращих гімнастів Європи і світу. Серед європейських країн, які не брали участі в чемпіонаті, поруч з „великими державами“ Монахом, Ліхтенштайном і Люксембургом, опинилась 50-мільйонна Україна і Білорусь.

Європейський чемпіонат з гімнастики

Невеличке містечко Бріндбі можна назвати чудом модерної урбаністики — прекрасні модерні будинки, багато зелених, дороги і все це створює цілісний комплекс, який можна лише подивляти. За містечком видніються дві величезні будівлі — закритий стадіон і величезний спортивний центр із модерним устаткуванням для преси, теле- і радіопередач та з мешканцями приміщеннями для спортсменів.

Приїхавши 12-го травня до Бріндбі, в останній день змагань, протягом досить довгого часу полагодилимо нашу пресову акредитацію, а тому, що всі зайняті сотнями справ, директор будинку поминає всі бюрократичні бар'єри, і в його супроводі одержуємо всю потрібну документацію й інформацію.

Будучи технічно переоснадженими, ми прибули до Бріндбі пізно по полудні, коли все вже скінчилося. Обмінюючись кількома словами з різними представниками, зокрема зі східно-європейського блоку, нам зразу стала ясною ситуація: дані безмежно опірені — не вважаючи на свої модерні спортивні споруди і устаткування — їхні гімнасти зайняли останні місця — 51, 52 і 58-ме. Румуни тріюмфували — Надія Команечі і її землячка Емілія Еберле, вибилися на перші місця у світовій гімнастиці. Советські гімнасти Емілія Мухіна і Наталія Шапошнікова не зуміли забрати всіх золотих медалей, а їхня землячка Е. Наймошина, яка заступала Захарову, опинилась аж на 8-му місці. На кожному кроці відчувалося, що спорт у повному розумінні цього слова відіграв тут другорядну роль, а першорядною були політичні моменти і національні амбіції.

Європейська преса присвятила чемпіонатові мінімальну увагу. І це зрозуміло: змагання відбувалися виставою між гімнастами держав східного блоку — Румунією, СРСР і Східною Німеччиною, які поділили між собою всі золоті, срібні і бронзові медалі. Крім них ще Мадярищина, Чехо-Словаччина і Польща поділили четверті, п'яті і шості місця, за винятком Швейцарії, яка здобула одне п'яте місце.

Зісмувавши всі змагання, Румуни побили СРСР за кількістю одержаних медалей. І це власне створило нестерпну атмосферу внутрішньої союзової делегатації. Після закінчення змагань ми принагідно зустрічаємося майже з цілою советською групою. Серед них домінує Шапошніков з великою виготовленою на грудах відзнакою. Мухіна зі сльозами на очах. Питасмо: — Ну, як задоволені з вислідів?

Шапошніков не витримав і майже з криком: — Та, що ви? Всі медалі могли здобути, всі, всі, чисте, так як на світовому чемпіонаті у Штразбурзі...

— Та може не всі, — перериваємо його, — але може більше, як здобути. Шапошніков злющими очима дивиться на маленьку Емілію Мухіну, яка зробилась ще меншою, її майже не видно. Здавалось, що вона хоче десь сховатися від тих злих очей вестки і більше їх не бачити.

— Ні, — закричав Шапошніков, — такі всі медалі могли здобути...

Розмова про медалі на цьому урвалася, бо ми не хотіли бути поміжними у тероризуванні тих невинних дітей, яким доля призначила репрезентувати російську спортивну імперію на міжнародних спортивних змаганнях.

Ми знали, що Латиніна не приїхала, хоча вона тепер суддя міжнародної класи і їй тут належало бути.

На питання в справі Латиніної відповіли Іванов, (який, як ми згодом довідалися, виконував у групі функції „оператора і безпеки“): — І тут не було.

— А де вона тепер?

— Готує до московської Олімпіади.

— А де живе? Чи далше на Україні?

Він розгублено дивиться на Шапошнікова і обидва так і не знають, що відповісти. Виявляється, що місце проживання колишньої абсолютної чемпіонки світу з гімнастики — це державна тайна, яка охороняється законом. Так ми і не довідалися, де наша землячка тепер перебуває.

Питання національної ідентичності або „сума обставин“

Сидимо в гурті майже цілої советської гімнастичної делегації: говоримо про спорт, гімнастичні можливості, останній світовий чемпіонат в Штрасбурзі і раптом наївно запитусмо: — А українців серед вас немає?

Член групи Клименко автоматично відвертається і десь дивиться в далечині. Керівник групи Шапошніков і КГБ-іст Іванов навіпередики вигукують: — Ні, немає! Немає ані одного!

— А Юрій Тітов?

— Та, який він там українець, — іронічно говорить Шапошніков, — він сьогодні президент Міжнародної Федерації Гімнастики.

— А Латиніна? Дирій-Латиніна?

— Її тут не було. Вона готує до московської Олімпіади.

Ясно і недвозначно: національне питання знято з порядку денного: киянин Тітов, колишній абсолютний чемпіон світу з гімнастики перестав бути українцем, коли став президентом Міжнародної Федерації Гімнастики. Симпатична херсонка Лариса Дирій-Латиніна перестала бути українкою, коли почала готувати російських (не советських) гімнастів на московську Олімпіаду. Клименкові незручно, коли серед них з'явився закордонний українець. Хоча ми не знаємо чи у нього українське походження, але знаємо, що коли мова про українську національність — він відвертається. Він залишає це питання на вирішення Шапошнікову й Іванову.

І тут мимоволі виникає питання „суми обставин“. Коли Світличну колись запитували про тортування політ'язнів, вона сказала: — Тепер не заганають голку під нігті, але коли у людини виривають душу — то що це? Не тортури?

В. Мороз на першій пресовій конференції, на подібну сенсаційну хотіла бачити порозуміння людські черепи, поломані ребра і кров на стінах камер, відповів приблизно так: — Для в'язня створюють суму обставин, які стають для нього гірші, більш нестерпні, як середньовічні тортури.

Влада в СРСР, ті всі Шапошнікові й Іванові, створили для Тітових, Латиніних і Клименків таку „суму обставин“, що їм боляче і незручно публічно признатися до своєї української національності.

[Продовження буде]

31 СПОРТУ

1-ий пінг-понговий турнір у Ватерліті

Ватерліт, Н.Й. (І.Д.) — Заходом Організаційної Реперентури Окружного Комітету Відділів УКА Олбанської округи (голова — Євген Наболотний, члени: Яків Спіак і Володимир Кошикар), відбувся 7-го квітня ц.р. у залі Українського Горожанського Клубу 1-ий пінг-понговий турнір при участі 25 змагунів, що змагалися у трьох секціях: від 10-16 літ, від 17 до 35 літ і від 36 літ віку. В першій секції першу нагороду здобув Петро Шевчук, другу — Марко Комар; у

другій секції: Іван Кошикар і Володимир Кошикар, у третій — Андрій Дурбак і Євген Наболотний. Вони дістали гарні трофеї. Про перекуску під час і після турніру подбали: Дарія Спіак, Галія Кошикар і Діана Наболотна. Цей перший пінг-понговий турнір викликав велике зацікавлення серед змагунів і громадянства, тому Організаційна Реперентура буде його організувати щороку. Найбільше праці вклав її голова, п. Є. Наболотний, що й виготовив трофеї.

МОРОЗ ВІДВІДАВ...

(Закінчення зі стор. 1)

керівництвом Дарії і Олега Гензі й при аккомпаніменті оркестри Станіслава Косева та дівочий хор „Жайворонки“ під диригентурою Лева Стругацького. Лариса Кукрицька-Лисняк, відома артистка американської і української сцени та телевізійних програм провадила програмою.

Програму суботньої популяційної програми виповнили: молодша танцювальна група ансамблю „Верховинці“, виступ танцювальної пластової юнацької групи під керівництвом Дарії Гензі, хор садочку при 83-му Відділі СУА під диригентурою, молодша група співочий ансамбль „Промінь“ під керівництвом Богдани Волянської, Ансамбль Українських Бандуристів під орудою Володимира Юркевича зі сольним співом Ляриси Магун-Гурин, хор молоді „Думки“ під керівництвом Станіслава Косева та оркестри „Серенада“, керівником якої є Ярослав Галатин. Пластове юнацтво з Нью-Йорку виконувало українські народні танці і група, яка складалася з 12-ох хлопців, виступила як моделі, одяги яких представляли кияну добу.

У вечірній програмі виступали: Українські Танцюристи з Асторії під керівництвом Олени Оприско, члени студії Українських Народних Танців під орудою Уляни Кунинської-Шмериківської, молодша група танцювальної ансамблю „Верховинці“ і тенор Євген

Ітла, Орест Кузик і Адриана Роговська провадили програмою. У неділю по полудні знову виступили: Ансамбль Українських Бандуристів, молодша група танцювальна ансамблю „Верховинці“ і пластове юнацтво. Програмою провадили Оксана Куровицька та Оксана Ярема.

Цього ж дня Український Фестиваль також відвідав конгресмен Вілліам Грін з Мангтанського дистрикту, висловивши побажання якнайкращих успіхів українській громаді. Конгресмена представила заступниця, головного підприємця п-ї Марія Душини.

Організуванням фестивалю програми займалися о. Лаврентій Лавринюк, ЧСВВ, та Едвард Камінський, який зокрема завідував сценічною програмою.

MAKAR'S JEWELRY

STORE & SHOP

823 Sanford Avenue

Newark, N.J. 07106

(201) 374-7787

— 2 бл. від укр. церкви —

- Пригадуємо, що наша фірма виготовляла на замовлення всі вироб з біжутерії з 14118 кт. золота, срібла та емалі.
- Замовлення приймемо від укр. крамниць, як також індивідуальні, включаючи ваші власні моделі.
- Мисмо великий вибір українських тризубів, різної величини та різні моделі.
- Ціни дуже помірковані, тому, що самі все виробляємо.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи“

Повідомляємо всі організації і особистості,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОІ ОЛОШЕНЬ ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВІРВІЯНИ.

Окремих листів я тій справі не буде відписуватися.

Щадіть сьогодні — для кращого завтра

УКРАЇНСКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА САМОПОМІЧ

НЮАРК, Н. Дж.

734 Sanford Avenue ■ Newark, N.J. 07106

Дивіденда 6.5% з чвертьрічних нарахуванням

• 8% дивіденди на індивідуальних пенсійних контактах, які є вільні від річного прибуткового податку.

• Безопередні впасти Social Security і інших федеральних чеків на ощадності контакта члена.

• Безкоштовне забезпечення на життя до висоти \$2,000.00, залежно від віку вкладника.

• Проводить дрібну дитячу шкільну ощадність.

• Ощадності контакта кожного члена забезпечені державною агенцією до висоти \$40,000.00.

• Низькі відсотки на всіх позичках! • 8.5% на позичках забезпечених шерами.

• Удільне студентські позички — без обмеження суми прибутків батьків.

• Довго-термінові позички на дома.

• Особисті позички.

• Безкоштовне забезпечення позичок до висоти \$10,000.00.

• Грошові перекази та подорожні чеки за мінімальною оплатою.

• Сплати позичок, вклади ощадностей та інші грошові орудки на бажання члена — полагодується поштою.

Зайдіть або телефонуйте до Кредитки по точніші інформації. Тел.: (201) 373-7839 або (201) 373-4494.

Години праці: 9:30 рано до 1-ої год. і від 5-ої год. по полудні до 8-ої год. веч., кожного дня крім понеділків. В суботу: від 9:30 рано до 1-ої год. по пол., включно.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕССІ КАВАРА, членка УНС Відділу 293 5-а св. Миколая в Брукліні, Н. Й., померла 27 лютого 1979 р. на 84-му р. ж. Нар. в с. Рекшин, Україна стала членкою УНС в 1942 р. Пожила в смутку 2 доньки: Катерину і Анну та сина Юрія. Похорон відбувся 28 березня ц.р. на цвинтарі St. Charles, Suffolk County, L.I., N.Y. Вічна й Пам'ять!

К. Гішак, скар.

АНАСТАЗІЯ ШМОКАЛЮК, членка УНС Відділу 39 Т-ва Українська Січ в Сиракузах, Н. Й. померла 26 березня 1979 р. на 74-му р. ж. Нар. в Кошляках, пов. Збараж, Україна і стала членкою УНС в 1923 р. Пожила в смутку мужа Олексю, дочки Глюрію і Івану, 3 внуків, сестру, 2 братів. Похорон відбувся 28 березня ц.р. на цвинтарі УКЦеркви св. І. Христителя в Сиракузах, Н. Й. Вічна й Пам'ять!

Управа

КАРЛО БАЧ, член УНС Відділу 126 5-а св. Ів. Христителя в Сікльвіллі, Ра. помер 3-го березня 1979 р. на 90-му р. ж. Нар. в Україні і став членом УНС в 1924 р. Пожила в смутку синів: Михайла, Франка, Петра і Гари, доньок: Анну і Катерину, 17 внуків і 17 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Экпорт, Ра. Вічна й Пам'ять!

І. Шеніра, скар.

СТЕФАН ФЕДІВ, член УНС Відділу 6 Т-ва ім. Т. Шевченка у Hastings on Hudson, N.Y., помер 24 березня 1979 р. на 61 р. ж. Нар. в Hastings on Hudson, N.Y. і став членом УНС в 1937 р. Пожила в смутку братів: Івана і Миколая, сестер: Гелену, Марію, Анну і Катерину. Похорон відбувся в Hastings on Hudson, N.Y. Вічна й Пам'ять!

І. Педілак, скар.

REAL ESTATE

ХОЧЕТЕ

продати або купити дім чи поїздити в околицях New Jersey — Maplewood, S. Orange, W. Orange, Livingston, Millburn, Springfield, Short Hills, Union, Irvington — зєрпмаітєс.

MARIE DOMARATZKY

Realtor Associate & Professional

Marketing Specialist

affiliated with

Oak Ridge Realty

REAL ESTATE & INSURANCE

2 Multiple Listings Systems

372 Morris Avenue

Springfield, N.J. 07081

Bus. (201) 376-4822

Res. (201) 467-8918

КЕРГОНКСОН, Н. Й.

4 спальні, веранда, 1 1/2 ланчиків, дохідний апартамент, крок до сепла, дешеве утримання хати, хата в доскон. стані, багато особливостей. \$29,900.

Tel.: (516) LY 3-2454

ПРОДАЄТЬСЯ

ХАТА НА ФЛЬОРИДІ

8-річна, мурована, 75 x 140 по-сістп в Окава біля Сівер

Спрінг; ціна 25,000 доларів.

Телефонувати на число:

(212) 726-5331

ДО ВІНАЙМУ

До винайму в Ньюарку, Н. Дж.

ТРИ КІМНАТИ

на 3-му поверсі. Добра околиця.

Тел. веч. (201) 371-0599

HELP WANTED

TOOL & DIE MAKER

Exper w/ small tools, dies, jigs & fixtrs.

Must have some exper w/ maint of shop

equipment, roll form machns, punch- dies & gen'l iron work. Good sal, excel

benefits. Telephone Andy.

(212) 721-1100

ПОТРІБНО

РОБІТИЦЬ І ОПЕРАТОРІВ

Mergow Machine. — Триkotaж-

на фабрика у Джерзі Сі-

ті. Постійна праця, овертайми,

ARARAT KNITS, 34 Exchange Pl.

Jersey City, N.J.

(Harborside Terminal, Unit 3)

(Автобус і сабей